

„dies modo nunc incipiens“ (Plat. Crito p. 44 a) aut petimus panem crastinum i. e. ad diem crastinum pertinentem vel sufficientem (. . . . Zenner, Zeitschrift f. kat. Theol. 1893. p. 174., — aut petimus mane panem eius diei quem incipimus s. hodiernum. b) Si derivatur ab τὸ ἐπιὼν „tempus proxime instans“ Eur. fr. 1058 — ὁ ἐπιὼν χρόνος Xen. Plat., cfr. ἐκασταίος ab ἐπιὼν, petimus panem temporis (proxime) instantis. Fortasse dici potest, textui Matthai (ὁδὸς σήμερον) magis congruere explicationem 2 a, Lucae (δίδου, τὸ καθ' ἡμέραν) magis 2 b. — 3. Minus bene explicatum est: ab ἐπι et ὀδὸτα aut a) ad substantiam vel sustentationem pertinens aut b) supersubstantialis, supernaturalis . . . 4. Interpretationes veterum versionum a) Syr. panem necessitatis. b) Itala „cotidianum“. c) Coptus „panem nostrum crastinum“. d) Gothus Mt. perpetuum; itidem Armenus. e) Aethiops „cibum cuiusque nostri diei“. f) Slavo p. n. supersubstantialem. g) Evgl. Hebraeorum, teste Hieronymo; p. n. crastinum¹.

Preporučamo ovaj izvršni riječnik slušateljima bogoslovlja i svima, koji žele, da crpe riječ Božju iz najčišćega vrela.
Dr. F. Zagoda.

Dr. Antonin Vřeštál: „Katoličká mravouka“. Díl II. Cast první. Nakladem Dědictví sv. Prokopa. Praha 1912. Str. 447. Cena 8 K.

Prije tri godine izdalo je češko društvo sv. Prokopa prvi dio „Katoličke moralke“ Dra. Ant. Vřeštála. Taj je dio opsizao t. zv. općenitu moralku. Prošle godine izdalo je isto društvo drugi dio Vřeštálove „Katoličke moralke“. Taj obuhvata t. zv. posebnu moralku. Posebna moralka kazuje, kako se u životu imadu provesti pravila općenite moralke; ona potanko izbraja moralne dužnosti čovjeka kršćanina. Posebnu moralku dijele razni pisci na raznolik način. Jedni sa sv. Tomom probiru redom pojedine krjeposti, drugi sa sv. Alfonzom pojedine zapovijedi, treći vrstaju sve u dužnosti spram Boga, sebe

i bližnjega. Svaka od ovih razdjelba imade svojih svijetlih i svojih tamnih strana. V. je upotrijebio onu treću razdjelbu, pa dijeli posebnu moralku na dužnosti spram Boga, sebe i bližnjega. Gore označena knjiga ne obuhvata sva tri dijela, već samo dva: dužnosti spram Boga i dužnosti spram sebe. Dužnosti spram bližnjega obradit će se u posebnom svesku, što ga je pisac za štampu priredio.

Među dužnosti spram Boga reda V. vjeru, ufanje, ljubav i poštovanje Boga ili religiju. Te dužnosti obrađuje uobičajenim načinom, govori naime o definiciji pojedine krjeposti, vrstama njenim i o svojstvima, potrebi, o činima nutarnjim i vanjskim, o grijesima protivnim krjeposti. Tako je kod vjere, ufanja i ljubavi. Svojim načinom i nešto opširnije obrađuje religiju. Pošto je u kratko razložio pojam, razdiobu, potrebu i svojstva religije ili bogoštovlja dijeli čitavu građu o bogoslovnim činima na pet odsjeka: molitva, bogoslužje, crkvene zapovijedi, izvanredni bogoštovni čini, grijesi protivni. U odsjek o molitvi umetnuo je cijelu nauku o časoslovu, koja se obično uzima u pastoralci. Kod bogoslužja opširno govori o obredima, rubrikama, o kruhu i vinu kod sv. mise, o liturgijskim stvarima potrebnim za sv. misu, o dužnosti celebracije, o vremenu za celebraciju, o atenciji i intenciji kod sv. mise, o aplikaciji, stipendiju i o naravnom postu prije sv. mise: i o tomu svemu govori se obično u pastoralci. Crkvene zapovijedi probire sve redom (svetkovanje, nedjelje i blagdana, slušanje sv. mise, post, godišnja sv. ispovijed i uskrсна sv. pričeš, svadbovanje); dodaje još nauku o crkvenoj imovini, koja se obično uzima u crkvenom pravu. Među izvanredne bogoštovne čine broji zavjet, prisegu i zaklinjanje. Grijehe protivne religiji obrađuje običnim načinom.

Dužnosti spram samoga sebe reda u dvoje: kršćansko staranje za vlastita dobra (bona animae, corporis, fortunae) i kršćansku samozataju (pokajanje, poslušnost, pokora, blagost, umjerenost, trijeznost, čistoća). Govoreći o čistoći probire svu građu o šestoj i devetoj zapovijedi Božjoj.

Vřeštál je redoviti profesor moralnog bogoslovlja na češkom sveučilištu u Pragu i kanonik koleg. kaptola

¹ Zorel, Lexicon Graecum p. 210.

Svih Svetih u Pragu. Kao pisac članka iz moralnog bogoslovlja javlja se prvi put godine 1887. Od te je godine napisao mnogo članaka iz svoje struke u „Časopisu kat. duchovenstva“. Piše vazda jasno i stvarno. Tako mu je i „Katolická mravouka“ jasna, stručna i stvarna. Nema u njoj nepotrebnog filozofiranja, nema suvišnih znanstvenih digresija, nema dugih citata iz sv. Pisma i sv. Otaca; kazuistika stegnuta je na najnužnije. Knjiga je vrlo dobar školski priručnik za slušatelje moralnog bogoslovlja.

Dr. K. Dočkal.

Dr. J. Tumpach a dr. Ant. Podlaha: „Dějiny a bibliografie české katolické literatury a boženské od roku 1828 až do nynější doby“. Část první. Vydalo Dědictví sv. Prokopa. Praha 1912. Str. 480. Cena 10 K.

Važna ova knjiga izdana je u proslavu 80 ljetnog jubileja „Časopisa kat. duchovenstva“ i 50 ljetnog jubileja „Dědictví sv. Prokopa“. „Časopis“ je znanstveni bogoslovni češki mjesečnik. „Dědictví sv. Prokopa“ je društvo, komu je svrha izdavati znanstvene bogoslovne knjige u češkom jeziku. Društvo je osnovano iz opravdane potrebe, jer čast obrazovanog naroda traži, da imadu svoju vlastitu znanstvenu literaturu. U vrijeme od 50 godina izdalo je društvo znanstvena bogoslovna djela svake struke. Da napomenem samo nešto: društvo je izdalo dosad tumačenje evandjeļa sv. Mateja, Marka, Luke, Ivana, tumačenje djela apostolskih, listova sv. Pavla, tumačenja psalama, knjige sudačke, uvod u sv. Pismo Novog Zavjeta, bibličku arheologiju, logiku, psihologiju, katoličku antropologiju, pedagogiku, katoličku moraluku, nauk o sv. isповijedi, nauk o sv. misli, o modernizmu, sveopću crkvenu povjesnicu itd. Društvo je izdalo i prijevođe važnijih djela sv. Otaca, kao n. pr. prijevod spisa apostolskih Otaca, djela sv. Justina, Tertulijanov Apologeticum, Augustinovu knjigu De fide, spe et caritate, homilije sv. Makarija itd.

S ponosom može društvo sv. Prokopa pogledati na pedesetgodišnji

svoj život i rad. Društveni jubilej je dva se mogao ljepše proslaviti nego izdanjem knjige pod gornjim naslovom, koja imade obuhvatati povijest i bibliografiju kat. češke vjerske literature od god. 1828 do danas. Odsad će dakle Česi imati knjigu, gdje će naći popis svih kat. čeških pisaca, svih knjiga i članaka, pisanih o bogoslovlju i vjeri kroz gotovo stotinu godina.

Velevažno ovo djelo zasnovano je ovako: Uvod. I. Povijest češke katoličke vjerske literature od g. 1828. do danas. II. Bibliografija. III. Biografija pisaca abecednim redom i IV. Podrobni registar imena i djela k cijelomu djelu.

Bibliografija imade biti razdijeljena po strukama. U svemu će obuhvatiti 19 struka: bogoslovlja u opće, Sv. Pismo i biblička djela, apologetiku, filozofiju, moraluku, ascetiku, pastorku, pedagogiku i kateketiku, homiletiku, crkveno pravo, sociologiju, patrologiju, hagiografiju, opću crkvenu povjesnicu, češku crkvenu povjesnicu, liturgiku, arheologiju i crkvenu umjetnost, glazbu i pjevanje, enciklopediju i časopise.

Knjiga pod gornjim naslovom je prvi dio važnoga djela. Obraduje prvih 9 struka bibliografije. Već se odavde može donekle prosuditi značaj čitavog djela. Izdavači uzeše u obzir sve knjige, sve časopise, sve članke bogoslovnog i nabožnog sadržaja porazbacane po raznim časopisima i listovima. Zaista ogroman trud, dok se sve to sakupilo! No još je veći trud bio sabranu građu zgodno poredati. To je bez dvojbe bio gordijski čvor čitavog djela. Kako poredati? Da li po abecednom redu pisaca ili djela, da li po godinama izdanja, da li po mjestima izdanja? Čvor je riješen ovako. Građa je poredana po strukama (njih 19), u pojedinim strukama ne izbrajaju se djela po abecedi pisaca niti po godinama izdanja, niti po raznim časopisima, nego po logičkom redu, stvarno. Tako n. pr. bibliografija pedagogike i kateketike razdijeljena je na 10 odsjeka: 1. viša odgoja svećeničkog podmlatka i svjetovnjaka, 2. srednje škole, 3. pedagogika i kateketika u užem značenju riječi, 4. povijest pedagogije, 5. biblička povijest, 6. katekizam i tumačenje njegovo, 7. liturgika i crkv.